

Література

1. Аудит - Шеремет А. Д.
2. Аудит в Украине - audit-plus.com.ua
3. Про аудиторську діяльність - zakon.rada.gov.ua
4. Учет, анализ и аудит операций с ценными бумагами - Ковалёва В.Д., Хисамудинов В.В.

Хорунжак Н.М.

РОЗВИТОК ПРИНЦИПІВ ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЙОГО НОВОГО МЕТОДОЛОГІЧНОГО ПІДГРУНТЯ

Зміна вимог системи управління, поява нових засобів комп'ютеризації, нові наукові відкриття в галузі математики, інформатики, теорії моделювання та інших науках, тісно пов'язаних з системою обліку, диктують абсолютно інноваційні напрями її розвитку. У цьому контексті важливою методологічною складовою, здатною позитивно вплинути на систему обліку в цілому є його принципи.

Питання розвитку принципів обліку активно дискутуються в науковій літературі. Найбільшою ґрунтовністю та глибиною характеризуються у цьому плані дослідження М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Р.Т. Джога, В.П.Завгороднього, А.М.Кузмінського, Ю.Я.Литвина, П.П.Німчинова, М.С.Пушкара, С.В.Свірко, В.Я. Соколова, Я.В.Соколова, В.В.Сопка та ряду інших відомих науковців. В основному, як вітчизняні, так і зарубіжні вчені розглядають принципи обліку як постулати, що забезпечують прозорість, точність, своєчасність, ясність, доступність та економічність обліку. Проте сучасна специфіка економічних взаємовідносин, особливо в бюджетних установах, як заодно і розвиток фундаментальних і технічних наук, вимагає здійснення подальших досліджень та обґрунтування нових методологічних засад обліку.

Так, кібернетика в середині ХХ століття зайняла місце серед лідерів науки і характерним свідченням цього можуть служити дискусії тих років відносно можливостей застосування її принципів пояснення до явищ не лише світу техніки, а й інших наук (в тому числі обліку та аналізу) [6]. У цей період з'явилися ряд досліджень, що пов'язані з формування теоретичних обґрунтувань і зміни засад обліку, а саме наукові праці на теми ролі інформаційних технологій в обліку, аналізі та аудиті, специфіки обліково-аналітичного забезпечення в комп'ютерному середовищі та багато інших. Автори, розглядаючи особливості, що виникають в умовах автоматизації обробки економічної інформації та враховуючи вимоги сучасної системи управління, так чи інакше приходять до висновку про необхідність революційного перегляду усталених принципів обліку. Огляд наукових публікацій останніх років вказує на глибинність розглядуваної проблематики, а також її незавершеність і дискусійність. Серед запропонованих

нових підходів найбільш актуальними є позиції А.П.Дикого та А.А.Михалків, котрі пропонують розширити перелік принципів обліку такими складовими як комплексність, безпека та контроль даних, ешелонування бухгалтерських даних [2, с.50; 4, с.126]. Обґрунтовуючи свою позицію, названі автори окреслюють не лише категорійне визначення рекомендованих принципів, а й вказують на недостатню розробленість даного напрямку наукових досліджень.

Розгляд проблематики функціонування облікових систем в умовах використання сучасних технологій обробки економічної інформації все більше починає охоплювати фундаментальне підґрунтя методології обліку – філософські та математичні знання. Таким чином справджується прогноз науковців про те, що процедура математизації теоретичних знань нерідко приводить до зміни першопочатково виведених теоретичних схем. В силу таких змін, вони з рангу доведених і обґрунтованих, знову переводяться у ранг гіпотетичних конструкцій, які потребують обґрунтування [14]. Найбільш структуризованим і переконливим методом обґрунтування, який важко піддається запереченню є математичне моделювання. Принагідно варто зазначити, що в обліковій науці відомі спроби розвитку схожих підходів. Зокрема, достатньою ґрунтовністю у цьому контексті характеризуються наукові праці Р.С. Рашитова та О.І.Кольваха, котрі вважають, що основою подальшого удосконалення обліку можуть виступати формалізація його теорії на основі логіко-математичного моделювання [5, с. 17] та матричної алгебри [3].

Для обґрунтування напрямку модернізації обліку в бюджетних установах, заснованого на використанні досягнень математичних та інформаційних наук, необхідно дослідити природу облікових процесів, їх сутність, принципи відображення, структуру, форму узагальнення тощо. У багатьох джерелах [1, 2, 4 та ін.] дослідження питань удосконалення обліку розглядається з точки зору уніфікації та стандартизації (особливо відповідно з рекомендаціями міжнародних стандартів). В цілому не заперечуючи прогресивних досягнень у цьому плані, слід підкреслити, що перспективи розвитку вітчизняної системи обліку загалом, як і обліку в бюджетних установах зокрема, не мають визначатися лише вказаним напрямом. Такий підхід не можна віднести до категорії модернізаційних, оскільки ті процеси, які відбулися й продовжують відбуватися, та які називають реформуванням системи обліку в Україні, призвели лише до адаптації даної системи до вимог міжнародних стандартів. Цілком справедливим у даному випадку є твердження, що процеси реформування обліку в Україні призвели лише до деякої трансформації основ бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів, а не до нових підходів та подальшого етапного розвитку бухгалтерського обліку [1, с. 59]. Доцільними підходами до вирішення теоретичних, методологічних і організаційних проблем обліку, які б відповідали вимогам сучасної системи управління бюджетними установами, можна вважати урахування філософської сутності обліку, ентропії облікової інформації, а також розгляду процесів обліку через призму їх математичного подання.

Моделювання більш досконалої системи їх обліку повинно ґрунтуватися на використанні деяких нових принципів, які на даний час не входять до пере-

ліку принципів обліку, рекомендованих Законом України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”. Зокрема, – еквівалентності (детерміністичної та імовірнісної), який забезпечує реальне відображення натуральних показників у вартісному вимірнику; компактності, котрий передбачає згорнене подання облікових даних і можливість їх швидкого розгортання до потрібного обсягу деталізації; ефективності, що передбачає переважання позитивного результату порівняно з понесеними затратами на модернізацію обліку.

Принцип еквівалентності, який є актуальним в умовах нестабільності, забезпечить можливість здійснення моделювання облікових процесів та переведення номінальних вартостей (в тому числі праці й матеріально-технічних ресурсів) у реальні, шляхом урахування таких показників як рівень інфляції, науково-технічного прогресу та часові періоди. Еквівалентність, виступаючи базою оцінки, дозволить отримувати порівняльні показники не лише за часовими періодами, а й стосовно різних суб'єктів, що фінансуються за рахунок бюджету (державного чи місцевих), оскільки формує адекватні та більш реальні оціночні дані. Принцип еквівалентності, як базова категорія при моделюванні перспектив розвитку, служитиме не лише основою удосконалення обліку, як інформаційної системи прийняття управлінських рішень, а й забезпечення ефективності функціонування бюджетних установ у цілому.

Компактність як принцип обліку в бюджетних установах дозволить акумулювати значні масиви інформаційних даних з мінімальними затратами пам'яті машини. Досягнення ефекту стиснення облікових даних відповідно з принципом компактності можна забезпечити двома шляхами: механічним – зміною форм документації та подоланням дублювання даних у системі документообороту; квантовим – розробкою та застосуванням у системі обліку нової теорії нелінійних методів кодування інформації.

Ще один, не менш важливий принцип, який варто застосовувати по відношенню до системи обліку – принцип ефективності, впливає з мети діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. Бюджетні установи, як суб'єкти діяльності, мають за мету надання якісних послуг на основі раціонального й ефективного використання фінансового забезпечення, отриманого на підставі кошторису. Вимірювання рівня ефективності не повинно обмежуватися суто прямим грошовим результатом (як різниця між доходом і витратами), а мати інтегровану форму вираження. Такий показник повинен охоплювати різні аспекти позитивного чи негативного результату впливу модернізації системи обліку, в тому числі якісні параметри послуг, що надаються бюджетними установами, продуктивність праці, обсяг діяльності тощо.

Розглянуті теоретичні характеристики та обґрунтування окреслюють один з можливих напрямів розвитку облікової теорії бюджетних установ та модернізації системи обліку, яка в них функціонує. Вони враховують специфіку економічних взаємовідносин, а також сучасні наукові надбання математичних, технічних та інших наук, здатних забезпечити більш прагматичний і практичний підхід до вирішення проблем, що пов'язані з формуванням інформаційної бази

прийняття рішень в умовах системної трансформації управління відповідно до вимог оптимізації.

Література

1. Бондар М.І. Бухгалтерський облік як інформаційна підсистема системи управління / М.І.Бондар // Вісник Національного університету „Львівська політехніка”. Збірник науково-прикладних праць „Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку”. – 2012. – №721. – С. 58-61.
2. Дикий А.П. Необхідність дотримання принципів організації бухгалтерського обліку з метою збереження майна підприємств / А.П. Дикий // Міжнародний збірник наукових праць. – 2009. – №1(16). – С.47-56.
3. Кольвах О.И. Ситуационно-матричная бухгалтерия как одно из средств развития теории учета в условиях современных программно-информационных технологий / О.И. Кольвах // http://www.cfin.ru/press/afa/2000-3/15_kol.shtml.
4. Михалків А.А. Принципи бухгалтерського обліку: суперечності поглядів / А.А. Михалків // Вісник ЖДТУ. – 2011. – №4(54). – С.123-127.
5. Рашитов Р.С. Логико-математическое моделирование в бухгалтерском учете. / Р.С. Рашитов. – М.: Финансы, 1979. – 128 с.

Щербата О.С., Кривицька Н.Ю.

РОЛЬ ДОСТОВІРНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВО-БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

На сьогоднішній день банківська інформаційна система зробила великий шаг вперед, чому свідчить своєчасне отримання інформації та приймання рішень всередині банків. Інформаційна система включає вхід та вихід інформації, які є взаємозалежними та ключовими у функціонуванні системи. Використовуючи дану інформаційну систему, банки можуть ефективно використовувати інформацію, яка надійшла зовні.

Завдяки інформаційній системі сьогодні банки мають змогу інформувати своїх клієнтів про свій успіх та стабільність: фінансові результати та акціонерну діяльність, комплексне обслуговування.

За результатами опитування, яке проводилось КНТУ у філіях таких банків як: Приватбанк, Укрсоцбанк, Райффайзен Банк Аваль та Ощадбанк, виявлено, що клієнтів банків цікавить така інформація як: депозитна політика, кількість клієнтів що обслуговуються в банку, місце розташування банку, кредитна політика. Недовіру виявили до такої інформації як: показника репутаційної стабільності банків та їх надійності, фінансові результати банків, діяльність акціонерів відносно банків.

За Результатами дослідження можна зробити висновок, що банківські інформаційні джерела для клієнтів несуть необґрунтовано високий рівень витрат